

CIRKUS DECKARNA

Lärarhandledning

Lärarhandledning till bokserien *Cirkusdeckarna*

Vad skoj att du och dina elever ska läsa och arbeta med *Cirkusdeckarna* av Dan Höjer och Stina Lökvist!

Jag hoppas att du kommer att ha glädje av denna lärarhandledning under ert arbete med böckerna i serien. I handledningen får du först en kort sammanfattning av bokserien och en presentation av författaren och illustratören. Därefter får du förslag på olika uppgifter som du kan använda i klassrummet före, under och efter läsningen. Sedan tydliggörs hur bokserien kan kopplas till grundskolans läroplan med fokus på lågstadiet och mellanstadiet. Sist finns en lista över alla titlar i serien med information om vilken ort eller stad handlingen utspelar sig i.

Lycka till med läsningen och arbetet i klassrummet!

Jenny Edvardsson, frokenje@gmail.com

Lärare, författare och läsfrämjare

Sammanfattning av bokserien

Cirkusdeckarna är en populär serie för barn i åldern 6–9 år. Den är skriven av Dan Höjer och har illustrationer gjorda av Stina Lökvist. I böckerna får läsaren följa tvillingarna Kaspar och Katinka, som arbetar på Cirkus Pommery. Tvillingarna är specialister på att lösa mysterier och brott på olika platser i Sverige. Bokserien är spännande, fartfylld och har ett färgstarkt persongalleri.

Om författaren Dan Höjer

Dan Höjer har skrivit över 100 barn- och ungdomsböcker, allt från spökhistorier till fakta och äventyr. Han har jobbat på *Kamratposten*, suttit med i Svenska barnboksakademin och har träffat tusentals barn på författarbesök i skolor och på bibliotek sedan debuten som författare 1994. I många år har han legat på topplistan över Sveriges mest utlånade författare. Hans mest kända bokserie är *Cirkusdeckarna*. Första boken i serien kom ut år 2010 och hette *Cirkusdeckarna och spökmysteriet*. Bokserien *Cirkusdeckarna* finns nu även som en lättläst variant för yngre nybörjarläsare. Alla böckerna om *Cirkusdeckarna* finns även inlästa som ljudbok. Inläsare är Dan Höjer.

Om illustratören Stina Lökvist

Stina Lökvist är animatör, illustratör och serietecknare. Hon har sedan starten illustrerat *Cirkusdeckarna*. Hon har gjort en julkalender till Sveriges Radion och bidrar med inlevelsefulla och detaljrika bilder i tidningen *Kamratposten*.

Arbetsuppgifter

Före läsningen

Det går att förbereda läsningen på många olika sätt. Här kommer några förslag, där det handlar om att skapa förförståelse, förutspå handlingen och skapa egna bokmärken att använda under läsning.

Skapa förförståelse

Böckerna handlar om en kringresande cirkus, Cirkus Pommery. Inför läsningen kan det därför vara bra att samtala med eleverna om vad en cirkus är för något och vad det kan innebära att bo och arbeta på en cirkus. På så sätt får eleverna en förförståelse som gör att läsningen går lättare.

TIPS!

Vill man fördjupa elevernas kunskap om cirkus kan man exempelvis undersöka cirkus förr och nu eller ta reda på vilka djur som är tillåtna på en cirkus i Sverige idag och vilka djur man fick lov att visa upp förr i tiden. Det här kan också användas som en fördjupningsuppgift efter läsningen.

Förutspå handlingen tillsammans

Inför läsningen kan du och eleverna tillsammans förutspå vad boken ska handla om. Detta kan göras skriftligt eller muntligt. Ta hjälp av titel, omslagsbild, texten på baksidan och illustrationerna på karaktärerna.

Förslag på arbetsgång:

1. Titel: Vilken är bokens titel? Vilka ledtrådar till handlingen får vi av den?
2. Omslagsbild: Vad visar omslagsbilden? Vilka ledtrådar till handlingen får vi av bilden? Hur kan bilden kopplas samman med bokens titel?

3. Baksidestexten: Vad får vi veta genom att läsa baksidestexten? Hur kan denna kopplas samman med titel och omslagsbild?
4. Karaktärerna: Titta på illustrationerna av bokens huvudpersoner. Vilka är de? Vad får vi veta om dem?

När du och eleverna gått igenom punkterna ovan är det dags att börja läsa boken. Om du vill kan du låta eleverna skapa bokmärken som kan användas under läsningen.

Skapa bokmärken

Låt eleverna skapa bokmärken som de kan använda under sin läsning. Bokmärkena utgår från de olika karaktärerna i boken. Vilken karaktär vill eleverna ha som bokmärke? Låt dem välja en karaktär, färglägga den och därefter klippa ut och laminera. Sist i denna handledning finns karaktärerna som kan användas för att skapa bokmärken.

Under läsningen

Böckerna i serien kan arbetas med på många olika sätt. Här ges först förslag på två olika upplägg som rör läsning, ett där eleverna läser på egen hand och ett där boken läses tillsammans i klassen. Därefter beskrivs en uppgift som handlar om att undersöka staden/orten som cirkus Pommery besöker och samtidigt arbeta med källkritik.

Enskild läsning

När eleverna läser på egen hand kan de använda sig av en reflektionslogg, där de efter varje kapitel för in sina reflektioner. Reflektionsloggen kan se olika ut. Här ges ett förslag på logg, där eleverna får stanna upp vid sådant som de själva känner igen och kanske har varit med om, vid ord som de tycker är svåra eller som är nya för dem, och vid den händelse i kapitlet som de tycker mest eller minst om.

Kapitel: _____

Detta känner jag igen Detta har jag varit med om	Svåra eller nya ord	Den händelse som jag tycker mest eller minst om

Eleverna kan efter varje kapitel få samtala med sina klasskompisar i smågrupper om reflektionerna som de gjort. Har de varit med om samma saker? Kan de hjälpa varandra förstå svåra ord? Vilka händelser tycker de minst eller mest om och varför just dessa?

Reflektionsloggarna kan du som lärare samla in och ge korta återkopplingar på. Genom loggarna kommer du att se vad eleverna reagerar på under sin läsning och det kan göra att du hittar saker som kan vara relevanta att lyfta i helklass eller arbeta vidare med på andra sätt.

Gemensam läsning

Låt den gemensamma läsningen genomföras som högläsning, där du som lärare högläser texten. Låt högläsningen vara en möjlighet för eleverna att träda in i texten utan att bli avbrutna. Högläs gärna längre avsnitt eller ett helt kapitel innan du stannar upp och bjuder in till samtal kring handlingen, karaktärerna, illustrationerna eller specifika ord.

Inför högläsningen av ett nytt kapitel kan eleverna och du tillsammans fundera över vad kapitlet ska handla om. Alla kapitel har rubriker och dessa kan vara en utgångspunkt, tillsammans med det som eleverna fick höra i föregående kapitel. Det kan också vara bra att lyfta centrala ord som eleverna kommer att få möta i kommande kapitel. Orden kan skrivas upp på tavlan och eleverna kan få uttala dem. Här kommer exempel på några ord från kapitel 4 i boken *Cirkusdeckarna och dinosauriemysteriet*:

Affischer	Paleontolog	Draperi	Skäggig
Skräcködlor	Museum	Käkben	Fnysning
Forskning	Frakta	Huggtänder	Avundsjuk
Skåne	Sortera	Skelett	Kryper

Efter läsningen av ett kapitel kan du och eleverna tillsammans sammanfatta handlingen men också återkomma till de ord som du hade valt ut inför läsningen. Låt eleverna förklara dem, skriva dem eller skriva egna texter där ett eller flera ord ingår.

Vi undersöker staden

Cirkus Pommery åker runt i Sverige. Varje bok utspelar sig i en ny stad eller ort i Sverige. Utgå från en Sverigekarta och sätt ut de städer och orter som eleverna får möta genom att läsa böcker i serien. Kartan kan vara på papper eller digital (exempelvis Google Maps med nålar/pins).

Låt eleverna under läsningen samla information om staden/orten. Vad får de egentligen veta? Utgå sedan från denna information och arbeta vidare med källkritik. Stämmer det som står i boken? Ta hjälp av

uppslagsverk, faktatexter om städerna/orterna eller sök på städerna/orterna på internet för att träna elevernas källkritiska förmåga.

Tips!

De olika böckerna i serien kan också vara en utgångspunkt för vidare arbete om staden eller orten. Detta arbete kan påbörjas under eller efter läsningen.

Efter läsningen

Det går att arbeta med böckerna på många olika sätt efter att de är lästa. Här ges bara några exempel på uppgifter där eleverna får diskutera, skriva, arbeta med ord och skapa.

Diskutera

Att låta eleverna diskutera den lästa boken är ett bra sätt att fördjupa förståelsen men också få nya perspektiv på det lästa. Här kommer förslag på övergripande diskussionsfrågor som kan användas till alla böckerna. Frågorna är samlade under olika tematiska rubriker.

Karaktärer

- Vilken karaktär tycker du mest om? Varför just denna?
- Vad får du veta om karaktären? Hitta ledtrådar från texten och illustrationerna som beskriver karaktären.
- Om du fick vara en av karaktärerna i boken, vilken skulle du vilja vara? Varför just denna?

Handling

- Vilket mysterium har boken handlat om?
- Vilken händelse i boken tyckte du mest om?
- Fanns det något i berättelsen som du tyckte mindre om eller som du tyckte var svårt att förstå?
- Var någonstans utspelar sig handlingen?

- När i tiden utspelar sig handlingen?
- Har du varit med om något som händer i boken? Vad?

Genre

- Vad är det för genre (typ av bok)? Hur vet du det? Ge exempel från texten.
- Saknas några vanliga kännetecken från genren i boken du läst? I så fall, vilka?

Skriv en sammanfattning

Låt eleverna, efter läsningen av en bok, få skriva en sammanfattning av handlingen. Se till att de får med följande i sammanfattningen:

- Vilka handlar boken om?
- Var utspelar sig handlingen?
- Vad är det för mysterium som tvillingarna måste lösa?
- Hur löser tvillingarna mysteriet?

Är eleverna ovana vid att skriva sammanfattningar kan det vara bra att tillsammans skriva en sammanfattning över en annan bok som man tillsammans tidigare läst.

Skriv en faktatext

Om eleverna har fått arbeta med att leta ledtrådar om staden/orten, där handlingen utspelar sig, kan de efter läsningen få skriva en faktatext om staden/orten. Eventuellt kan eleverna behöva söka mer information för att kunna skriva en text.

Stötta elevernas skrivande genom att ge dem frågor att utgå ifrån. Här kommer förslag på frågor:

- Vad heter staden/orten?
- Var i Sverige ligger staden/orten?
- Hur ser det ut i staden/orten?
- Vilka kända byggnader finns i staden/orten?
- Vad kan man göra i staden/orten?

Frågorna kan sedan utgöra grund för rubrikerna som ska finnas i faktatexten.

Tips!

Samarbeta med skolbibliotekarien kring informationssökning, om det är så att eleverna ska söka mer information om staden eller orten.

Ord, ord och ord

Låt eleverna välja ut 3–5 ord från boken. Det ska vara ord som är nya för dem. Låt dem därefter få svara på dessa frågor:

- Varför valde du dessa ord? Motivera
- Vad betyder de ord som du valt ut? Ge en förklaring.
- Hur kan orden användas? Skapa egna meningar där orden ingår.
Du kan skapa en mening per ord.

Tips!

Låt eleverna få dela med sig av sina ord till en klasskompis. På så sätt får eleverna möta fler ord än bara de som de själva har valt ut.

Skapa

Att låta eleverna använda estetiska uttrycksformer i arbetet med skönlitterära berättelser brukar vara uppskattat. Låt eleverna exempelvis:

- måla den händelse som de tyckte mest om
- dramatisera en situation som du eller eleverna valt från boken
- skapa ett collage där handlingen, de olika karaktärerna och elevernas omdöme finns med
- spela in ett boktips som kan användas i skolbiblioteket

Hitta på en egen historia om Cirkusdeckarna

Låt eleverna enskilt, i grupp eller tillsammans i klassen skapa en historia om *Cirkusdeckarna*. Utgå från orten eller staden som skolan ligger i. Vad finns att stjäla i orten/staden? Vem ska vara tjuven? Hur ska tjuven gå tillväga? Har eleverna svårt att komma igång kan de härma Dan Höjers sätt att skriva och låna en inledning från en av böckerna i serien.

Tips!

Låt eleverna skapa illustrationer till historien som de skapar. Scanna in elevernas bilder tillsammans med texten och skriv sedan ut historien dubbelsidigt i färg. Sätt samman till en liten bok och låt alla elever få ett eget exemplar. Kanske ska ni också ha "release-party" med popcorn och saft.

Koppling till grundskolans läroplan

I *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* (Lgr22) lyfts vikten av att läsa och av att samtala, skriva och skapa kring det lästa. I kapitel 1, som handlar om skolans värdegrund och uppdrag, kan man läsa att:

Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga. (2025, s. 8).

I syftetexten till ämnet svenska står det:

I undervisningen ska eleverna möta samt få utveckla kunskaper om skönlitteratur från olika tider och skilda delar av världen. Eleverna ska ges möjlighet att läsa, analysera och resonera om skönlitterära verk i olika genrer ... I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden. (Lgr22, s. 230)

Vad detta innebär förtydligas sedan i det centrala innehållet för de olika skolstadierna. För årskurs 1–3 handlar det exempelvis om att eleverna både ska få delta i gemensam och enskild läsning. De ska få läsa skönlitterära texter och resonera om budskap i de lästa texterna samt jämföra det lästa med egna erfarenheter. Eleverna ska vidare få delta i strukturerade samtal och under lektionstid arbeta med ord, begrepp och källkritik. För årskurs 4–6 handlar det exempelvis om att eleverna ska få möjlighet till både enskild och gemensam läsning. De ska få läsa skönlitterära texter och resonera om dessa med koppling till sammanhang inom och utanför texten samt till den egna läsoplevelsen. De ska vidare få delta i olika former av samtal och arbeta med ord, begrepp och källkritik.

Lista över titlar i bokserien

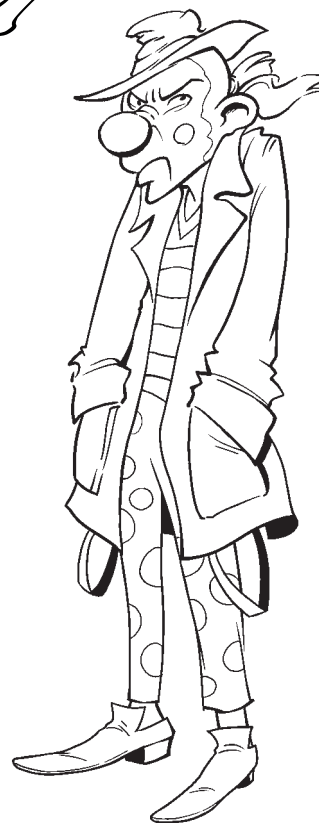
1. Cirkusdeckarna och spökmysteriet, 2010 – OKÄND ORT
2. Cirkusdeckarna och schlagermysteriet, 2010 STOCKHOLM
3. Cirkusdeckarna och tivolimysteriet, 2010 GÖTEBORG
4. Cirkusdeckarna och medeltidsmysteriet, 2011 VISBY
5. Cirkusdeckarna och fjällmysteriet, 2011 ÅRE
6. Cirkusdeckarna och kanalmysteriet, 2012 GÖTA KANAL
7. Cirkusdeckarna och ismysteriet, 2012 JUKKASJÄRVI
8. Cirkusdeckarna och äppelmysteriet, 2013 KIVIK
9. Cirkusdeckarna och skidmysteriet, 2013 MORA
10. Cirkusdeckarna och monstermysteriet, 2014 ÖSTERSUND
11. Cirkusdeckarna och juvelmysteriet, 2014 KARLSTAD
12. Cirkusdeckarna och månstensmysteriet, 2015 ÖLAND
13. Cirkusdeckarna och tomtemysteriet, 2015 STOCKHOLM
14. Cirkusdeckarna och dynamitmysteriet, 2016 MARSTRAND
15. Cirkusdeckarna och snöbollsmysteriet, 2016 MALMÖ
16. Cirkusdeckarna och polkagrismysteriet, 2017 GRÄNNA
17. Cirkusdeckarna och julbocksmysteriet, 2017 GÄVLE
18. Cirkusdeckarna och gruvmysteriet, 2018 SALA
19. Cirkusdeckarna och shoppingmysteriet, 2018 ULLARED
20. Cirkusdeckarna och mellomysteriet, 2019 SOLNA
21. Cirkusdeckarna och surströmmingsmysteriet, 2019 HÖGA
KUSTEN
22. Cirkusdeckarna och Kolmårdenmysteriet, 2020 KOLMÅRDEN
23. Cirkusdeckarna och pepparkaksmysteriet, 2020 VADSTENA
24. Cirkusdeckarna och ufomysteriet, 2021 ÄNGELHOLM
25. Cirkusdeckarna och halloweenmysteriet, 2021 UPPSALA
26. Cirkusdeckarna och piratmysteriet, 2022 UMEÅ
27. Cirkusdeckarna och julklappsmysteriet, 2022 ÖREBRO

28. Cirkusdeckarna och trollkarlsmysteriet, 2023 LUND
29. Cirkusdeckarna och dödskallemysteriet, 2023 LINKÖPING
30. Cirkusdeckarna och midsommarmysteriet, 2024 VIKARBYN –
DALARNA
31. Cirkusdeckarna och julgransmysteriet, 2024 JÖNKÖPING
32. Cirkusdeckarna & dinosauriemysteriet, 2025 UPPSALA
33. Cirkusdeckarna & vampyrmysteriet, 2025 HELSINGBORG
34. Cirkusdeckarna & Cowboymysteriet 2026 VÄRNAMO
35. Cirkusdeckarna & K-popmysteriet 2026 STOCKHOLM

Kapitel: _____

Detta känner jag igen Detta har jag varit med om	Svåra eller nya ord	Den händelse som jag tycker mest eller minst om

Färglägg gärna!

**CIRKUS
DECKARNA**